

2015

בנק הפועלים

דבר יו"ר הדירקטוריון

דבר יו"ר הדירקטוריון

מחזיקות ומחזיקי עניין נכבדים,

בשם הדירקטוריון והנהלה אני גאה להגיש לכם את הדוח הכספי השנתי של קבוצת בנק הפועלים לשנת 2015. במהלך השנה המשיך בנק הפועלים ביישום מתווה התוכנית האסטרטגית לשנים 2013-2015 תוך הצגת הישגים עסקיים מרשימים ותשואת הרווח הנקי בשיעור של 9.6% על ההון לבעלי המניות, בהתאם ליעדים. במהלך השנה, גובשה גם התוכנית האסטרטגית לשנים הבאות.

תוכנית אסטרטגית 2013-2015: מנועי צמיחה, טכנולוגיה והתייעלות

בשנת 2015 המשיך הבנק ביישום מתווה התוכנית האסטרטגית ומתווה הדירקטוריון לשנים 2013-2015 אשר מיקדה את הבנק בשלושה תחומים: מנועי צמיחה, טכנולוגיה והתייעלות. במהלך השנה המשיכה הנהלה להוציא לפועל בהצלחה את התוכנית האסטרטגית תוך שמירה על הרווחיות בסביבת ריבית נמוכה ובתנאי שוק משתנים - ביניהם, המשך הקשחת המשטר הרגולטורי הישראלי ותחרות ישירה עם שחקנים מסורתיים ועם שחקנים חדשים לכל אורכה של שרשרת הערך בתעשייה הפיננסית.

במקביל, גיבש הבנק את התוכנית האסטרטגית לשנים הקרובות באופן המהווה המשך ישיר לתוכניות האסטרטגיות הקודמות אשר ביססו את מעמד הבנק כמסד הפיננסי המוביל בישראל. התוכנית החדשה מבוססת חדשנות ונועדה לאפשר ללקוח לפנות ולבצע פעולות בערוצים השונים, הסניפים או הערוצים הישירים, תפיסה שמדגישה את האנושי והטכנולוגי.

בשנת 2015 עמדה התשואה על ההון על 9.6% והרווח השנתי על 3,082 מיליון ש"ח. תשואה זו משקפת את מחויבותו העמוקה של הבנק לבעלי המניות לתשואה ההולמת את תיאבון הסיכון ואת המצב המאקרו-כלכלי בישראל ובשוקי העולם. בימים אלו של סערה בשוקי ההון הבינלאומיים מתעצם שוב הצורך בבנק חזק, רווחי ויציב לטובת הלקוחות, העובדים והכלכלה והחברה בישראל.

הכלכלה הגלובלית - מחפשים כיוון

צמיחת הכלכלה העולמית הואטה בשנה החולפת לקצב של כ-3%, וזאת בעיקר בשל ירידה בצמיחת השוקים המתעוררים. ככל שחולף הזמן מתחזקת ההערכה שהכלכלה העולמית לא צפויה לחזור לקצבי הצמיחה של השנים שטרם המשבר. מאחורי הערכה זו עומדים גורמים דמוגרפיים, גורמים טכנולוגיים, היקף החובות וכן נושאי מדיניות.

בשנה החולפת ראינו את כלכלת אירופה מתייצבת, וחלק מהמדינות שעמדו במרכז משבר החובות הציגו שיעורי צמיחה גבוהים. יחד עם זאת, שיעורי האבטלה נותרו גבוהים, וכך גם החובות הממשלתיים. אתגר נוסף שניצב בפני אירופה הוא גל הפליטים מהמזרח התיכון.

ארצות-הברית ממשיכה לבלוט לחיוב בין המדינות המפותחות - הצמיחה התייצבה על שיעור של 2.4%, שוק העבודה המשיך להשתפר, ואף הריבית הועלתה בסוף השנה. "ההיפרדות" של כלכלת ארצות-הברית משאר העולם נובעת מהתגובה ההחלטית של הסקטור הציבורי והפרטי ומנקיטת צעדים מדיים בהתמודדות עם המשבר.

הרגיעה באירופה לא הפחיתה את הסיכונים הגלובליים, אלו עברו השנה למדינות המתפתחות ולשווקים המתעוררים. נפילה חדה במחירי הסחורות ובעיקר במחירי הנפט מחלקת מחדש את העושר העולמי. מדובר בהעברת משאבים אדירה מיצואני הסחורות, שהם לרוב שווקים מתעוררים, ליבואניות שהן לרוב מדינות מפותחות. הירידה החדה במחיר יצרה בעיות בנושאי תקציב ושער חליפין, וכך מדינות כמו רוסיה וניגריה נקלעו למשבר תקציבי חמור.

ההתפתחויות בסין מהוות גורם נוסף של אי ודאות: הן בגלל הירידה בקצב הצמיחה והן בגלל סימני השאלה שעלו בשווקים. הריביות הנמוכות בעולם ובעיקר הריבית השלילית בחלק מאירופה ועתה גם ביפן, הן כלי למאבק בהאטה ובדפלציה, אך מהצד השני יש להתחשב בהשפעתן על מחירי הנכסים הפיננסיים והריאליים. אנחנו עדים לעלייה מהירה במחירי הנדל"ן בחלק מהשווקים, וגם עלייה מחודשת בהיקף החוב בחלק מהמדינות.

הסביבה הכלכלית והשוק הפיננסי בישראל

שיעור הצמיחה בישראל הואט ל-2.6% בלבד. יחד עם זאת, למשק הישראלי יתרונות בהשוואה לשווקים אחרים ובעיקר בסיס פיננסי איתן, חוב ציבורי בשליטה, ורמת חיסכון גבוהה. יחס החוב הציבורי לתוצר ירד לרמה של 65% והמערכות הפיננסיות ממשיכות לשמור על יציבות. ישראל הינה אחת המדינות הבולטות שלא חוותה משבר פיננסי ב-2008. כמו קנדה ואוסטרליה היא בולטת בבנקאות שמבוססת על פיקדונות הציבור ופחות על שוקי ההון. חוזקה זו של הבנקאות המקומית מהווה נדבך חשוב בדיוג האשראי של מדינת ישראל. מבחינת הצמיחה, ממשיך ההיי-טק להיות קטר מוביל, ובעתיד צפויים לבוא לידי ביטוי גם יתרונות הגז הטבעי, שאמורים לסייע לתחרותיות הישראלית.

שיעורי התעסוקה בישראל גבוהים, כך שעלייה עתידית בצמיחה, תבוא בעיקר מצד הפריזון. כמו-כן, המשק הישראלי חווה מזה כשנתיים ירידה ברמת ההשקעות בעיקר כתוצאה מאי ודאות ומשינויים רגולטורים תכופים.

מדד המחירים לצרכן בישראל ירד זו השנה השנייה ברציפות. אפשר לפרש ירידה זו גם בהצלחה של המדיניות הממשלתית להיאבק ביוקר המחיה, שקיבלה רוח גבית מירידת מחירי הסחורות והאנרגיה בעולם. ניתן להניח שהירידות במדד המחירים לצרכן, לכשעצמן, אינן מהוות גורם סיכון, לפחות בשלב זה. הממשלה החדשה שהוקמה הציבה במרכז מטרותיה את המאבק ביוקר המחיה. ישנה עלייה במאמצי הממשלה לייצב את המחירים, אולם בשנת 2015 עדיין צפינו בעלויות. מדובר בתחום שדורש פעולה רב-שנתית כדי להגדיל את ההיצע שיביא לריסון המחירים. אין ספק, כי עליית מחירי הדיור יוצרת פערים חברתיים ופערים בין-דוריים משמעותיים, ולכן חשוב לשים אותה בנושא מרכזי במאמץ הכלכלי.

המדיניות המוניטרית בישראל מתואמת עם המדיניות המוניטרית המובילה בעולם. בשנים האחרונות השתנו "כללי המשחק" של בנקים מרכזיים - בהיעדר אינפלציה עברה ההתמקדות ליציבות פיננסית ולסיוע לצמיחה. גם השנה, וכמובן גם בעתיד, יציבות המערכת הפיננסית תלויה במידה רבה בבנק ישראל ובמערך הפיקוח על הבנקים.

לחקיקה עתידית ולמבנה השוק הפיננסי, תהיינה השלכות משמעותיות על התמודדות המשק עם משברים פיננסיים בעתיד. אני סבור כי היוזמה להפרדת חברות כרטיסי האשראי מהבנקים לא תשפר את מצבו של הלקוח ותביא לפגיעה בצרכן. מבחינת הבנקים, בלי ספק, מדובר בצעד שפוגע בשירות הבנקאי ובמרכיב חשוב בהכנסה התפעולית שאינה מאשראי.

המהפכה הטכנולוגית הגיעה לסקטור הפיננסי בעולם, ובשנים האחרונות נוצרו מאות סטארט-אפים בתחום, חלקם הפכו לחברות משמעותיות בתחומים של טכנולוגיה פיננסית ובנקאות. שחקנים אלו משנים את דינמיקת התחרות בשוק הפיננסי המקומי והבינלאומי. קיימת עלייה בחלקם היחסי של הגופים המוסדיים, בעיקר חברות הביטוח, בשוק הפיננסי. במערכת הבנקאית חל שיפור ביחס היעילות בהשוואה לשנים קודמות.

הובלה בשוק תחרותי

כבנק הגדול בישראל השכלנו לשרת את קהל הלקוחות הגדול שלנו דרך הסניפים ובערוצים הטכנולוגיים השונים. השירות ניתן ללקוחות על רבדיו השונים תוך מיקוד והתאמה אישית לצורכיהם של הסגמנטים המגוונים בקרב האוכלוסייה.

בשנת 2015 הוכחנו את מחויבותנו להתמקדות במנועי צמיחה - פלחי אוכלוסייה שפעילותם הכלכלית גדלה בקצב מהיר מן הממוצע במשק - תוך שימת דגש על חיזוק התשתיות הטכנולוגיות שלנו, בחדשנות וביצירתיות.

בשנת 2015 הוסיף הבנק להגדיל את מספר לקוחותיו הקמעונאיים ולהוביל במימון תשתיות ותאגידים. בפלח הבנקאות המסחרית הגדלנו את נתח השוק של הבנק והשגנו צמיחה מרשימה בהכנסות ובמספר לקוחות.

הבנק ממשיך במחויבות העמוקה שלו לסקטור העסקים הקטנים, שבאה לידי ביטוי בחיזוק הצעת הערך, בניית מוצרים חדשניים, וליווי מתמיד במימון ויעוץ לפלח לקוחות זה. "יום העסקים הקטנים" הופך לחלק אינטגרלי מהפעילות העסקית ומקיף עשרות אלפי עסקים בישראל. הבנק הוסיף להעמיק את פעולתו בקרב סקטור העסקים הקטנים מתוך הכרה בחשיבותו של הסקטור לכלכלה הישראלית ופוטנציאל ההכנסות הטמון בחיזוק העסקים הקטנים. כמו-כן, המשכנו לחזק את הצעת הערך של הבנק לתעשיית ההיי-טק על-ידי המשך ביסוסו של מערך "פועלים היי-טק".

תנופת הבנק בקרב האוכלוסייה הערבית בישראל שינתה את תנאי התחרות בסקטור זה והביאה לידי ביטוי את העוצמה והמקצועיות של בנק הפועלים. בנק הפועלים הכפיל את מספר הסניפים ביישובים הערבים בשנים האחרונות. במהלך השנה האחרונה נפתחו שלושה סניפים חדשים.

בשנת 2015 הוסיף הבנק להוביל את מימון המשק הישראלי גם בתקופה מורכבת ומאתגרת לחלק מלקוחותינו. בד בבד עם חיזוק הרווחיות העסקית המשכנו להפחית את ריכוזיות תיק האשראי במהלך המשלב צמיחה, רווחיות ופיזור סיכונים. כמו-כן, בשנת 2015 הוסיף הבנק להגדיל את בסיס ההון שלו, על-פי מתווה עליית ההון הרב-שנתי, תוך מיקוד ברווחיות נאותה בעסקי הליבה הבנקאיים. בסוף השנה עמד יחס ההון של הבנק על 9.63%. בנק הפועלים הגדיל את הרווח הנקי בשנת 2015 למרות סביבת ריבית מאתגרת, האטה כלכלית הדרגתית, פגיעה בהכנסות בשל רגולציה והתחזקותה של התחרות בין הבנקים ובינם לבין גופים פיננסיים אחרים. הבנק המשיך לשפר את יחס היעילות שלו באופן שמעמיד אותו בקדמת הבנקים הישראלים ובשורה אחת עם הבנקאות המערבית.

מבט אל העתיד

עם סיומה המוצלח של שנת 2015 אנו מביטים אל העתיד. התוכנית לשנים 2016-2018 שגובשה במהלך שנת 2015 מבוססת על כיווני פעולה אסטרטגיים בראיית הטווח הבינוני ובראיית הטווח הארוך.

התוכנית מתבססת על יצירת תשתית אופטימלית וגמישה בנושאים כגון ניהול הון, פיתוח הון אנושי ובניית תשתית טכנולוגית וחדשנית, כפלטפורמה לשירותים המתקדמים ללקוחות הקמעונאיים והעסקיים, לחדשנות במוצרים ושירותים פיננסיים, לפיתוח ממוקד של הפעילות הבינלאומית ולהמשך המצוינות התפעולית כדרך חיים. נושא החדשנות משתלב בתרבות הבנק ומטרתו להציע שירותים לציבור באופן אנושי וטכנולוגי.

טיפוח המשאב האנושי ומערכת יחסי העבודה

הבנק המשיך לקדם ולפתח את איכות הנכס הגדול והחשוב ביותר בבנק – המשאב האנושי. הבנק המשיך לטפח את מערכת יחסי העבודה, המהווה מזה שנים נכס אסטרטגי לבנק. ארגון העובדים הוא שותף מלא בהובלת הבנק להישגים המרשימים ומהווה בנצימרק לתעשייה כולה.

אחריות חברתית תאגידית כערך מוביל

גם בשנת 2015 הוביל הבנק את המערכת הבנקאית כולה בפעילותו למען הקהילה. הבנק התמקד בפרויקטים בתחום החינוך, תוך מתן דגש מיוחד על חינוך להתנהלות כלכלית נבונה, כמפתח לקידום החירות הפיננסית. כמחצית מפעילות הבנק בקהילה מופנה לתחום החינוך. שאר התקציב משמש לתמיכה בעמותות העוסקות בתחומי רווחה, רפואה ועוד.

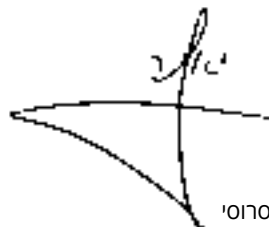
במסגרת האחריות החברתית יזם הבנק מהלך אסטרטגי חלוצי לקידום מגזר הוותיקים בישראל, עם מיקוד בתכנון פיננסי וייעוץ פנסיוני בד בבד עם קידום יוזמות עבור מגזר זה במרחב הציבורי. זה כמה שנים ברציפות שהבנק מפרסם דוח קיימות ואחריות חברתית. הדיווח נעשה ברמה הגבוהה ביותר של התקן החדש GRI-G4. בדירוג מעלה של החברות המובילות בתחום האחריות החברתית לשנת 2015, דורג הבנק בראש דירוג קבוצת ה"פלטיונה פלוס", שהיא קטגוריית המצטיינים בסולם הדירוג הכולל, הודות למכלול ביצועיו בממדי הקיימות והאחריות התאגידית. גם בדירוג המדדים הבינלאומיים בתחומי קיימות ואחריות חברתית ממוקם הבנק בצמרת דירוג הבנקים.

מחויבות לשווקים ולבעלי העניין

אני מאמין ביכולתנו להמשיך ולייצר ערך לבעלי המניות גם בסביבת ריבית נמוכה ובתקופה של שינויים טכנולוגיים רבים. כבנק מוביל בישראל, שפעילותו הבנקאית חובקת עולם, חשוב לנו מאוד לקיים דיאלוג שוטף עם כלל הגורמים בשווקים שבהם אנו פועלים. אנו שמים דגש מיוחד על הקשר עם שוק ההון וקהילת המשקיעים, ואנו גאים על היותנו הבנק המוביל בישראל בתחום ניהול קשרי המשקיעים. נמשיך גם בעתיד לפתח ולהעמיק דיאלוג זה.

אנו מחויבים למעגלים רחבים של מחזיקי עניין: לבעלי המניות שלנו; ללקוחותינו, ממשקי הבית ועד לחברות הגדולות במשק; לעובדי בנק הפועלים ולחברה הישראלית, בה אנו פועלים וממנה אנו שואבים את כוחנו, וממשיכים לתרום לה בקידום מגוון רחב של נושאים פיננסיים, חברתיים וסביבתיים. ברצוני לנצל הזדמנות זו על מנת להביע את תודתי העמוקה ללקוחותינו הממשיכים להביע בנו אמון כל יום מחדש, לחברינו בהנהלת הבנק, לדירקטוריון שלנו, וכמובן תודה גדולה לכל עובדי הבנק, שהם הנכס החשוב ביותר שלנו, ושמקצועיותם ומסירותם הם הבסיס לתוצאות המצוינות שאנו מציגים היום בפניכם.

בכבוד רב

יאיר סרוסי
י"ר הדירקטוריון

28 בפברואר 2016